

De Waarheidsvriend

Wekelijkse uitgave van de Gereformeerde Bond

37
2022

15 september

Gemeente ben je samen

Winterwerk gaat van start

*Rondom het kruis groeit
de onderlinge band | p. 4*

Elkaar rond de Bijbel ontmoeten

*Persoonlijke contacten staan hoog
in het vaandel bij verenigingen | p. 8*

Een geestelijke familie

*Onderlinge gemeenschap rond het
avondmaal is er niet vanzelf | p. 12*

8

12

14

In deze uitgave:

Artikelen

Ambtsdrager mag ook dit seizoen de gemeente bewaren bij de eenvoud van Christus		Verschillende generaties in de gemeente ontvangen veel in elkaar	
Winterwerk start	4	Het gezin van Christus	14
<i>P.J. Vergunst</i>		<i>M.C. Batenburg</i>	
Verenigingen en kringen zijn steun en voedingsbodem voor vriendschappen		Dagelijks moment van stilte en bezinning voor vrouwen is broodnodig	
Bijbel en ontmoeting	8	Een online bijbelleesrooster	17
<i>Esther Visser</i>		<i>Mariëlle Pelle</i>	
In de Bijbel ligt de klemtoon op de gemeenschap met Christus én met elkaar		Bijbellezen in stille tijd lijkt wat in het slop geraakt	
Een geestelijke familie	12	Mediteren mannen wel?	19
<i>C.H. Hogendoorn</i>		<i>Eline van Vreeswijk</i>	

Rubrieken

Meditatie		Boekbesprekingen	18
Christus bindt samen	3	Bondsnieuws	21
<i>M. van der Zwan</i>		Kerknieuws	21
Column		Agenda	23
Geborgenheid	7		
<i>Elise van Hoek</i>			
Ingezoomd - Oud-Beijerland			
Een glossy	11		
<i>Ellenmee den Boer en Rebekka ten Brinke</i>			

Colofon

De Waarheidsvriend
 Officieel orgaan van de Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk, 110e jaargang
 website: www.dewaarheidsvriend.nl

Hoofdbestuur
 Ds. J.A.W. Verhoeven, Krimpen aan den IJssel, eerste voorzitter; ds. J.J. ten Brinke, Oud-Beijerland, tweede voorzitter; A. Zwerus, Emst, secretaris; L.P. de Wit, Bergambacht, penningmeester; ds. J.C. Breugem, Hardinxveld-Giessendam; mr. P.C. Knook, Kloetinge; dr. R.W. de Koeijer, Waddinxveen; ds. J. Muller, Bleskensgraaf; ds. P. Nobel, Garderen; ds. J.C. Schuurman, Putten; ds. J.W. Verboom, Apeldoorn; prof. dr. M.J. de Vries, Papendrecht; ds. W.J. Westland, Katwijk aan Zee; ds. M.K. de Wilde, Sommelsdijk.

Algemeen secretaris
 Drs. P.J. Vergunst.

Bureau van de Gereformeerde Bond
 Voor contact met de redactie, nieuwe abonnementen, adreswijzigingen, bezorgklachten, opgeven van rouwadvertenties en de ledenadministratie etc.:
 Kleine Fluitersweg 253
 7316 MX Apeldoorn
 e-mail: info@gereformeerdebond.nl
 tel. 055-5766660
 website: www.gereformeerdebond.nl

Voorlichter
 J. Peters
 tel. 06-12659808
 e-mail: voorlichter@gereformeerdebond.nl

Redactie
 Drs. P.J. Vergunst (hoofdredacteur); M.M.C. van der Wind-Baauw (eindredacteur); ds. C.H. Hogendoorn; dr. G. Leertouwer; ds. J.A.W. Verhoeven.

Advertenties
 Voor advertentiemogelijkheden en tarieven zie: www.dewaarheidsvriend.nl/advertenties
 Advertenties worden aangenomen tot tien dagen voor verschijning.
 Voor alle plaatsingen en informatie (uitgezonderd rouwadvertenties):
 Gert Verweij
 tel. 06-50448359
 e-mail: gertverweij3@gmail.com

Abonnementen
 Prijs: € 49,95 per jaar; opgave via het bureau of www.dewaarheidsvriend.nl/word-abonnee

Productie
 Opmaak: Reprovinci Creative Industries
 Druk: Vellendrukkerij BDU Werkendam
 Gesproken editie: Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Ermelo

Gesproken editie
 Informatie en opgave:
 Bibliotheekservice Passend Lezen
 Postbus 84010, 2508 AA Den Haag
 tel. 070-33801500
 e-mail: klanten@passendlezen.nl

Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven.

Johannes 14:6

Christus bindt samen

Zo roep ik, de gevangene in de Heere, u op tot een wandel die de roeping waarmee u geroepen bent, waardig is, (...) door elkaar in liefde te verdragen, en u te beijveren om de eenheid van de Geest te bewaren door de band van de vrede.
Efeze 4:1-16

Tekst: ds. M. van der Zwan

In deze wereld, verscheurd door oorlog en conflicten, verlangen we naar vrede en harmonie, naar gemeenschap met God en met elkaar. Die tijd zal eenmaal komen, maar nu al mag de christelijke gemeente een voorafschaduw van die tijd zijn.

Zo wordt duidelijk in de brief die Paulus aan de christelijke gemeente in Efeze schrijft. In die gemeente kwamen twee totaal verschillende werelden samen, namelijk die van Joden en heidenen. Beide groepen mensen wilden voorheen niets met elkaar te maken hebben. Nu vormen Joden en heidenen samen één gemeenschap, samengebracht, verzoend door het geloof in de Heere Jezus Christus met God en met elkaar.

Harmonie

Zo wordt in de gemeente van Efeze de harmonie zichtbaar die God Zich voor heel Zijn schepping heeft voorgenomen. De gemeente is daardoor een teken van 'de volheid van de tijd waarin God alles in Christus bijeen zal brengen', waarover Paulus in het eerste hoofdstuk schrijft. Zij is een voorafschaduw van de grote toekomst, die de apostel Petrus in Handelingen 3 aanduidt als 'de tijden waarin alle dingen worden hersteld.'

Dat geldt niet alleen voor de gemeente in Efeze, maar ook voor de gemeente waartoe wij behoren. Alleen is het de vraag in hoeverre dat in onze tijd zichtbaar wordt. Zeker, ook onze gemeenten bestaan uit mensen van allerlei slag. Er zijn ook nu van die momenten dat je iets proeft van de volheid, die komen zal. Toch is er ook nog heel veel onvolmaakt. Het is geen troost dat het in de tijd dat Paulus zijn brief schreef niet anders was. Zijn brief is nu echter ook voor ons het middel om de weg te wijzen van de gemeente als volle gemeenschap, zoals de Heere die voor ogen staat.

Groei

Wat is ervoor nodig? Het is duidelijk dat Christus en de gemeenschap met Hem daarin een cruciale plaats heeft. Hij is het Die ons samenbindt en Hij zal dat ook altijd moeten zijn. Daarom is het van belang dat de gemeente als geheel en de individuele gemeentelieden in de relatie met Hem groeien. Om duidelijk te maken wat hij daarmee bedoelt, maakt Paulus een vergelijking met de groei van een

kind naar volwassenheid. Er is namelijk een groot verschil tussen die twee. Een volwassen man is veel sterker dan een kind. Een kind is machteloos. Hoe kleiner het is, hoe machtelozer. Zo is het ook in het geloof. Als je niet groeit in de leer en in de kennis van Christus, dan laat je jezelf heel makkelijk meenemen door wat anderen zeggen. Dan is het risico heel groot dat je Christus kwijtraakt. Daarom moet je groeien in de geloofsgemeenschap/relatie met Christus en daarin volwassen worden.

.....
Als je niet groeit in de kennis van Christus, laat je jezelf heel makkelijk meenemen door wat anderen zeggen
.....

Vertrouwen

Dit alles staat niet in contrast met de woorden van de Heere Jezus dat je moet worden als een kind. Dat duidt erop dat je het vertrouwen in de Heere hebt zoals een kind vertrouwt. Als je dat vertrouwen hebt, dan ga je jezelf ook meer aan de Heere Jezus vastklampen en in Hem groeien. De kennis van Hem wordt groter en de relatie dieper. In die intieme relatie word je gevormd, niet het minst omdat de Geest daarin meekomt, zodat je steeds meer op Hem gaat lijken. Dat laatste is noodzakelijk, want zo kan de eenheid door de liefde in de gemeente steeds meer vorm krijgen.

Ziet u er ook zo naar uit? Het is alles uit Christus. Onderzoek de Schriften, want die zijn het die van Hem getuigen. Houd aan in de gebeden. Zoek Hem in het dagelijks leven na te volgen. Groei zo in de feitelijke en de bevindelijke kennis van de Heere. Doe dat persoonlijk, maar ook gezamenlijk. Dan zal Zijn kracht in ons overvloeien. Dan zullen wij de gaven ontvangen tot opbouw van Zijn gemeente. In de gemeenschap met Christus zal de gemeente groeien naar de volheid die God voor ogen staat. Wat heerlijk als dat hier al wordt ondervonden, ook al is het hier altijd ten dele. Zo mag hier al iets worden geproefd van hoe de gemeenschap met God en met elkaar ten volle zal zijn. ■

Ds. M. van der Zwan
is predikant van de hervormde gemeente te Westbroek.

Het winterwerk gaat weer van start. Een belangrijk aandachtspunt is dat het kruis van de Heere Jezus, Zijn vernedering en offer, niet uit het centrum van de aandacht raken.

Winterwerk start

In de tweede helft van september is het de opening van het winterwerk die aandacht vraagt. Dat doet stilstaan bij waarom we juist de zes donkerste maanden gebruiken voor de toerusting van gemeenteleden, voor catechese en jeugdwerk.

Tekst: P.J. Vergunst

Dat bijbelboek vol wijsheid, Spreuken, stimuleert jonge mensen voortdurend om te luisteren naar de raad van ouderen. Vrede zal er vermeerderd worden voor de zoon die het onderrecht van zijn vader ter harte neemt, die diens geboden in acht neemt. Voor al het jeugdwerk in de gemeente biedt Spreuken 22:6 een opdracht met een rijke belofte: 'Oefen de jongeman overeenkomstig zijn levensweg, ook als hij oud geworden is, zal hij daarvan niet afwijken.' Soms moet ik aan deze tekst denken, als je hoort over ouders die opmerken dat hun kinderen van zes en negen jaar (!) liever naar een andere kerk gaan.

Oefenen mogen we in het jeugdwerk, inwijden mogen we in de catechese, inwijden in het christelijk geloof. Tijd kost dat en ook wel inspanning. Training in de kerk op het niveau van hoofd, hart en handen. Opdat de jongeren leven gaan bij de rijke inhoud van hun doop, opdat ze een weerwoord hebben bij alle vragen die hun pad zullen kruisen bij het ouder worden. 'Als iemand je iets vraagt uit de wet, dan mag je in je antwoord niet stotteren,' zeggen de Joden. Daarom leren ze zo nauwgezet de Torah.

Heilsfeiten

Catechese, jeugdwerk, de bijeenkomst van huisbijbelkring en mannenvereniging is in onze kerkelijke agenda grotendeels beperkt tot het najaar en de winter. Een ander ritme is dit dan het volgen van de bijzondere feesten, waarbij het kerkelijke jaar zijn aanvang neemt met advent. Bij de inhoud en betekenis van de heilsfeiten leeft de gemeente echt. Daarnaast is er het ritme van de week, die altijd weer met de rustdag begint. Tijdens dat zondagse samenvallen van Pasen en Pinksteren houden we in gedachtenis dat Jezus Christus opgestaan is uit de dood en ervaren we dat Zijn Geest de gemeente tot werkplaats verkoos.

Winter

Activiteiten op basis van de seizoenen zijn afhankelijk van het klimaat – zo is dat op vele plaatsen ge-

groeid. Paulus schrijft (2 Tim.4:21) aan Timotheüs dat deze zich 'beijveren moet om voor de winter te komen'. De koude van de wintermaanden was blijkbaar minder geschikt om te reizen. Handelingen 27 verhaalt ons dat reizen in de winter zelfs tot een schipbreuk leiden kan.

Tijdens een uitwisseling van Nederlandse predikanten met hun Hongaarse collega's vertelde een van de Hongaren eens dat een pastoraal bezoek in de kleinere dorpen slechts aan het einde van de middag kon plaatshebben. In afgelegen oorden maakten de winterse kou en de lange werkdag dat mensen zeer vroeg naar bed gingen en 's avonds de deur voor bezoek niet meer openden. Op vergelijkbare wijze zal in ons land het kerkelijke 'winterwerk' ontstaan zijn: de agrarische samenleving vroeg om bewerking van het land en het binnenhalen van de oogst in het voorjaar en de zomer. Voor het kerkelijk onderricht was er tijd in de winter.

.....
*We vinden het leven druk,
de dagen vol*
.....

Avondverplichtingen

Vandaag leven we in een andere cultuur, is er vanwege de arbeid op de akkers geen reden om catechese en vrouwenvereniging te beperken tot een kleine zes maanden. In mijn eigen gemeente was ooit een ambtsdrager die het overgrote deel van zijn huisbezoeken in de zomerperiode afsprak, de tijd die wat avondverplichtingen betreft veel rustiger is. Wat is daarop tegen? Niets.

Het enige argument voor een korte zomerstop in het ambtelijke werk is dat de Heere zorgdraagt voor ziel én lichaam, er een periode mag zijn om op te laden, te recreëren, ook in geestelijke zin op adem te komen door te investeren in jezelf. De dominee die tegenwoordig drie weken niet preekt, verzaakt niet zijn ambt. Rust en stilte, omdat juist dan de Heere spreekt. »

Beter is het wel te proberen het aantal vergaderingen sterk te reduceren dan ontmoetingen bij een open Bijbel voor jong en oud gedurende de periode vanaf Pasen te verdagen.

Zondagse zomerstop

In 2022 hoeft de start van het winterwerk niet meer te wachten op de hooimaand juli, op de oogstmaand augustus. Waar we ons wel toe te verhouden hebben, is het feit dat we het leven druk vinden, de dagen vol, dat de weken je door de vingers glijden. Diepgaande bezinning én radicale keuzen vraagt dit, omdat zelfs de zondag als rustdag in de knel gekomen is. Hier en daar hoor je mensen zeggen dat ze van zichzelf niet elke zondag een kerkdienst meer te bezoeken hoeven – alsof elders de rust geschonken wordt.

Een beetje onthutsend vond ik in dit verband dat in ons land verschillende gemeenten voor de zondagse diensten een zomerstop inlasten. Welk verkeerd verschijnsel zoekt nu een voet tussen de deur van de kerk te zetten? Mozaïek010 in Rotterdam kwam vier weken niet samen, Crosspoint in Nieuw-Vennep (de gemeente die uit een protestantse pioniersplek groot groeide) hield zes weken lang om de week een dienst. Waarom? Omdat gemeenten als deze meer hebben dan voorganger en ouderling, organist en koster, maar met een scala aan vrijwilligers een dienst organiseren. Kinderwerkers en muziketeams, gastvrouwen en geluidsmannen kregen de roosters niet gevuld.

.....

Bij de inhoud en betekenis van de heilsfeiten leeft de gemeente echt

.....

Vakantiebijbelweek

Een zomerse activiteit die op veel plaatsen op de kalender gekomen is, is de vakantiebijbelweek, veelal een drie- of vierdaagse activiteit waarin het Woord van God laagdrempelig gedeeld wordt met kinderen uit de buurt, en hun ouders. Een groeiend bewustzijn van verantwoordelijkheid voor degenen in dorp of stad die van het Evangelie nooit hoorden, bindt de gemeente samen in voorbede en naar buiten treden. En dan..., dan is er de opening van het winterwerk, dit jaar op de meeste plaatsen op zondag 25 september. Het is de formele markering van het begin van doordeweekse samenkomsten, waarin het levenslange leren van de gemeente vorm krijgt. Ik hoop dat wat we de startzondag zijn gaan noemen, meer is dan de gezamenlijke aftrap. Het lijkt me goed om deze markering te zien als het uitspreken van commitment: tijdens de startzondag mag je jezelf beloven het nieuwe seizoen de belofte concreet te maken die je op de belijdeniszondag voor het aangezicht van God deed ten aanzien van de opbouw van de gemeente.

P.J. Vergunst
is hoofdredacteur
van De Waarheids-
vriend.

Met inzet en nederig

Alle vrijwilligers geldt dit. 'Wees niet traag wat uw inzet betreft' (Rom.12:9), een woord van Paulus voor leidinggevende en deelnemer aan kringen. Net hiervoor heeft de apostel ons verteld over de diverse genadegaven, waarbij de één goed is in bemoedigen, de ander in leidinggeven, een derde in uitdelen, een vierde in onderwijzen. Juist in het met elkaar 'medewerkers van God' zijn bij de opbouw van Zijn kerk is het opvallend dat Romeinen 12 ons leert te denken in bescheidenheid (vers 3) en niet te streven naar hoge dingen, maar ons te houden bij het nederige (vers 16). Dat moet wel voortkomen uit liefde, dat moet wel Gods zegen mogen inwachten.

Eenvoud

Hoe krijgen we alles zo aansprekend van inhoud dat ouderen en jongeren zullen én blijven komen? De eerste vraag is dat zeker niet, al pleit niemand voor saai en droog en lang. In 2 Korinthe 11 vond ik een andere vraag: 'Hoe blijven we bij de eenvoud die in Christus is?' Paulus bedoelt hier dat het kruis van de Heere Jezus, Zijn vernedering en offer, uit het centrum van de aandacht raken en hij tekent dit niet als een mogelijke optie, maar dankzij de sluwheid van de duivel als een reëel gevaar.

Ambtsdragers, zij hoeven in het winterwerk niet alles te doen of overal bij te zijn, integendeel: zij gaan op zoek naar de gaven van de gemeenteleden. Ambtsdragers zijn wel verantwoordelijk voor het antwoord op de vraag hoe we bij de eenvoud blijven die in Christus is. Die last is hen opgelegd – en dát is de zwaarte in de ambtelijke dienst, al is het tegelijk voortreffelijk.

Waarom dit alles? Omdat Paulus weet dat de gemeente onderweg is, onderweg naar de dag van Jezus Christus. Het is de reden dat in Romeinen 12 ook het bekende appèl klonk om deze wereld niet gelijkvormig te zijn, maar om te leven bij de goede wil van God. Alleen zo kan de bruidsgemeente vandaag wachten op de komst van de Bruidegom. In door de zonde besmeurde kleding zal ze Hem niet onder ogen kunnen komen en evenmin in gescheurde kleding, zodat de heiligheid en de eenheid van de gemeente de ambtsdrager op het hart gebonden mag zijn. 'Want ik beijver mij voor u met een ijver van God.'

Avondmaal

'Aan tafel. Van de maaltijd van de Heer tot de tafel van verbinding' – het is (zie p.12) het thema van de Protestantse Kerk voor de startzondag en het seizoen dat wacht. Laten we bidden (de eerste roeping van de gemeente) dat alle gemeenten vanuit het avondmaal bij het hart van het Evangelie leven zullen: 'Hij gebonden, opdat Hij ons zou ontbinden; Hij de vervloeking, opdat Hij ons met Zijn zegen vervullen zou.' Rondom het kruis groeit onderling dan de band. ■

Column

Geborgenheid

Blauw smurfenijs of toch limoen? Frisse yoghurt of toch die zoete chocolade? Een warme nazomeravond is nog heel fijn voor een ijsje in de stad. Steevast is er de discussie of we voor één of twee bolletjes gaan en gedoe over wie er nu een bakje of een hoorntje wil. Nog even genieten, nu de zomer echt z'n einde nadert en de septemberavonden kort worden. Straks sluiten de terrassen, zitten we weer binnen en staan er stoofpeertjes en pompoensoep op het herfstmenu.

'Wie andere mensen wil ontmoeten, strijkt neer op het terras en gaat niet meer in een houten kerkbank zitten en een voor-geprogrammeerde les van een voorganger volgen. Wie zingeving zoekt, laat zich geen meningen meer opdringen, maar wil zelf nadenken en erover communiceren onder het genot van appelgebak of luxe sandwich. De 21e-eeuwse gebedsruimte is het eetcafé', zo las ik bij een columnist.

Zo had ik er nog niet naar gekeken. Dat gezellige etentje met vrienden, die cappuccino, het leek me vooral een luxe die we ons in Nederland kunnen veroorloven. Hoewel, voor hoeveel mensen geldt dat niet? Armoede schrijnt en de oplopende kosten voor voedsel en energie raken velen hard. Is onze samenleving niet steeds meer opgedeeld in de *haves* en de *havenots*? Waarbij de *haves* het goed hebben en zich laten bedienen – de mensen met een baan, een goed pensioen, een eigen huis – door de *havenots* – de migranten, de huurders, de studenten?

Als je alleen met geld mee kunt doen, gaat de vergelijking van die columnist met een 21e-eeuwse gebedsruimte toch mank. Een kerk is geen plek waar je wat lekkers komt halen en betaalt met je pinpas. Nee, de kerk is juist de plek bij uitstek waar iedereen die zoekt, binnen mag komen en niets mee hoeft te brengen. Waar gastvrijheid niets kost en mensen voor Christus elkaars gelijken zijn. Wat zou het mooi zijn als we zo het nieuwe seizoen ingaan en onze kerken opnieuw ontdekt worden als 'huiskamers' van liefde en ontmoeting. Waar mensen een nieuwe geborgenheid mogen vinden, die je niet hoeft te kopen, maar die al voor jou betaald is.

Wat zou het mooi zijn als onze kerken opnieuw ontdekt worden als 'huiskamers' van liefde en ontmoeting

Dr. Elise van Hoek-Burgerhart
is als manager onderzoek en beleid werkzaam bij de NPV - Zorg voor het leven.

Verenigingen en kringen zijn steun en voedingsbodem voor vriendschappen

Bijbel en ontmoeting

Elkaar ontmoeten rond de Bijbel is een belangrijk aspect van gemeente-zijn. Van oudsher hebben verenigingen daarin een belangrijke rol gespeeld. Hoe vitaal zijn verenigingen binnen hervormde gemeenten, en zijn er ook andere vormen van ontmoeting rond Gods Woord?

Tekst: Esther Visser

In de hervormde gemeente van Kampen zijn er twee vrouwenverenigingen: Rhodé en Lydia.

Rhodé is voor vrouwen van jonger dan vijftig jaar, Lydia voor de vijftigplussers. 'We komen om de twee weken op donderdagavond bij elkaar', vertelt Henny Knijnenberg, secretaresse van Lydia. Ongeveer dertig vrouwen zijn lid; aan de ondergrens komt er aanwas vanuit Rhodé en aan de bovengrens nemen vrouwen afscheid door hoge leeftijd. 'Gods Woord onderzoeken is de kern van de vereniging', zegt Henny. 'We gebruiken de bijbelstudies uit *Vrouw tot Vrouw*. Een van de vrouwen bereidt die voor en na het plenaire deel gaan we uiteen in kleine groepjes om vragen te bespreken.'

Bij Rhodé is het programma ongeveer hetzelfde, al varieert de invulling iets meer. 'Soms is er een powerpointpresentatie of een sing-in', vertelt Henriëke Paas. 'We noemen het geen vrouwenvereniging, er zijn geen notulen. We werken met een WhatsAppgroep, waarin je je kunt aan- of afmelden.'

*Bij Rhodé uit Kampen onderne-
men de vrouwen
ook buiten de
bijbelstudieavonden
dingen met
elkaar: ze gaan
samen wandelen
of samen ergens
heen. Foto: een
uitje van Rhodé.*

Enorm positief

De mannen in hervormd Harskamp namen ook afscheid van het woord 'vereniging'. 'We noemen het mannenavonden', vertelt ds. J. Belder. Zeven jaar geleden hadden enkele jonge mannen in de gemeente het verlangen om samen bijbelstudie te doen, maar niet in de traditionele vorm van een mannenvereniging. Ze legden hun vraag neer bij de Bond van Mannenverenigingen. Ds. Belder: 'Toen vroeg men mij om mee te denken. Er kwam vervolgens een opstartgroep die uit drie mensen bestond, onder wie ikzelf. Zes jaar geleden zijn we gestart.' De mannen beginnen de avond informeel met koffie/thee en lekkers. Dan volgt een bijbelstudie aan de hand van een powerpointpresentatie van zo'n twintig minuten, waarna de mannen uiteengaan in groepjes om vragen en stellingen uit *De Hervormde Vaan* te bespreken. Vervolgens is er een plenair gedeelte, waarin mannen kunnen delen wat hen geraakt heeft in de bijbelstudie. 'Daar komt altijd wel wat moois uit', vertelt ds. Belder. De mannen zingen ook altijd samen. 'Dat wordt als enorm positief ervaren. De sfeer zit er goed in: aan het eind van de avond blijft bijna iedereen voor een hapje en een drankje. Mensen zijn echt met elkaar in gesprek. Ze dwalen soms helemaal af, maar het blijft inhoudelijk, prachtig.'

Bijbelstudie en ontspanning

In Lopikerkapel heeft Gabriel Mbow zich veertien jaar lang ingezet voor de jeugdvereniging van vijftien plus. De jeugd komt eens per twee weken samen op zaterdag- en zondagavonden. Op zondagavond staat bijbelstudie centraal, op zaterdagavond onderne- men de jongeren een ontspannende activiteit: bow- len, uit eten, samen naar een christelijke activiteit, zoals de open dag van Open Doors of een avond van Jij daar!. Hervormd Lopikerkapel organiseert ook lezingen voor de jeugd. 'Wij nodigen veel sprekers uit', vertelt Mbow. 'Zo willen we jongeren helpen om na te denken over wat er gebeurt in het leven en hen stimuleren om in het kader van de Bijbel te blijven. Het Woord van God is up-to-date.'

Buurtbijbelkringen

In de Sint-Jansgemeente te Gouda heeft het kring- werk een belangrijke plaats. Naast 'gewone' bijbel- kringen zijn er buurtbijbelkringen: gemeenteleden die bij elkaar in de buurt wonen, vormen samen een bijbelkring. 'Deze zijn opgezet, zodat mensen elkaar

beter leren kennen en iets kunnen betekenen voor de buurt', vertelt Rieke de Kool. Samen met Joke van Driel heeft ze een belangrijke rol in het coördineren van de kringen. 'Hoe je een buurtkring vormgeeft, moet je met elkaar ontdekken. Het is positief om te zien wie er zoal bij je in de buurt woont, en je kunt elkaar ook treffen in bijvoorbeeld de supermarkt.' In zo'n grote gemeente als de Sint-Jan – er zitten zondagmorgen al gauw 1100 mensen in de kerk – is het belangrijk dat mensen elkaar in kleinere verbanden leren kennen. 'Zeker de helft van de volwassenen zit wel op een kring', zegt Rieke.

De gemeente werkt met een jaarthema. Dit jaar is dat Jozef. 'Meestal bestuderen we in de kringen een heel bijbelboek. Bij het materiaal voor bijbelstudie formuleren we ook een diaconale of missionaire opdracht', zegt Rieke. Voorbeelden daarvan zijn: doe als kring mee aan een gebedswandeling, breng attenties rond aan ouderen, leef mee met vervolgd christenen. 'Het is zo belangrijk dat we gericht zijn op onze omgeving en missionair bewogen zijn met onze medemens', stelt Rieke. 'Dat vraagt van ons ook dat we samen oefenen om dat wat we geloven in begrijpelijke taal te verwoorden, zodat mensen die God nog niet kennen het kunnen volgen.' Het bijbelstudiemateriaal is diepgravend, met vragen, achtergrondinformatie, suggesties voor artikelen, boeken en filmpjes.

Behalve buurtkringen zijn er themakringen en een kring speciaal voor jongvolwassenen, LEV – Leren, Eten, Vieren. 'Tot achttien jaar is er voor tieners de club. Voor de leeftijdsgroep erboven was er niets specifiek', vertelt Joke. 'Toen zijn de LEV-kringen opgezet. Rond je achttiende ga je een tijd in van opleidingen en wisselende woonplaatsen. Contact, gezelligheid en verdieping zijn belangrijk, je moet met elkaar kunnen praten over waar je mee zit.'

Corona

Duidelijk wordt ook dat corona voor iedereen een grote uitdaging was. De meeste verenigingen of kringen hebben wel een aantal avonden moeten laten schieten. In Kampen hebben de vrouwen van Lydia een paar keer digitaal een avond gehouden. Henny Knijnenberg: 'We hebben corona als een moeilijke tijd ervaren. Toch heeft corona geen impact gehad op het aantal leden. We hebben echt ons best gedaan om elkaar vast te houden. Met Kerst en Pasen hebben we bij alle leden een presentje bezorgd. De avonden worden wel wat minder goed bezocht dan voorheen, rond de vijftien leden in plaats van tussen de twintig en vijftientwintig.' Bij Rhodé ontdekten ze juist door corona dat WhatsApp een positieve rol kon spelen in het onderhouden van de contacten.

In de Sint-Jansgemeente gingen de mensen wandelen in kleine groepjes en ondertussen bijbelstudievragen bespreken. Sommige kringen gingen met elkaar naar de vespers op woensdagavond – daar kon je op afstand van elkaar zitten – of de bijbelse

schilderijen bekijken die in de Sint-Jan tentoongesteld werden.

Bij de jeugdvereniging in Lopikerkapel heeft corona gelukkig niet al te veel roet in het eten gegooid. Gabriel Mbow: 'We hielden bijbelstudies op afstand, hadden contact via WhatsApp waar we elkaar konden steunen, en tijdens de strengste lockdown hebben we bijbelstudies online gehouden. Maar zodra het enigszins kon, kwamen we weer bij elkaar.'

Nieuwe aanwas

Om verenigingen of kringen vitaal te houden, is het belangrijk dat er nieuwe aanwas is. In Kampen valt het nog niet altijd mee om jonge vrouwen van in de twintig naar Rhodé te trekken. 'We proberen het zo laagdrempelig mogelijk te houden', zegt Henrieke. 'Maar de meeste vrouwen zijn tussen de 35 en 45 jaar oud. Tegen jonge vrouwen van in de twintig zou ik willen zeggen: kom gewoon een keer kijken, je hoeft niet meteen lid te worden.'

Het is de bedoeling dat vrouwen de overstap maken naar Lydia als ze de vijftig passeren. Die overstap wordt wel als een drempel ervaren. 'Vrouwen moeten afscheid nemen van degenen met wie ze jaren opgetrokken zijn', zegt Henny begripvol. 'Ze ervaren leeftijdsverschil en kijken soms anders tegen dingen aan.' Toch heeft ze alle vertrouwen in de toekomst van de vereniging. 'Bijbelstudie kan ouderen en jongeren met elkaar verbinden', stelt Henny. 'Vrouwenverenigingen zouden minder populair worden, maar in Kampen merken we daar weinig van. Het ledenaantal blijft aardig stabiel. We organiseren ook gezellige dingen: eens per jaar hebben we een uitje en eten we met elkaar. Ook hebben we een- of tweemaal per jaar een avond samen met Rhodé. En eens in de twee jaar organiseren we samen met Rhodé de Fancy Fair, een markt met allerlei eigengemaakte producten. Dit geeft altijd veel ontmoeting en gezelligheid, en deze gelegenheid nemen we ook te baat om vrouwen uit te nodigen voor beide verenigingen, afhankelijk van hun leeftijd.'

Joke van Driel (l.) en Rieke de Kool uit Gouda coördineren samen de buurtbijbelkringen in de Sint-Jansgemeente.

»

Serius uitnodigen

Bij de jeugd in Lopikerkapel gaan de aantallen op en neer. Er waren jaren dat er dertig tot veertig jongeren meegingen op kamp; afgelopen jaar lag dat aantal op vijftien deelnemers. Maar het is niet goed om je daar te veel op te focussen, vindt Mbow. 'Die dalen en pieken lossen wij niet op,' zegt hij stellig. 'Ik ben geen man van de cijfers. Je moet dankbaar zijn voor wat de Heere geeft. Al komen er twee jongeren opdagen, Zijn Woord kan toch in duizenden verspreid worden. De Heere regeert.'

De mannen van Harskamp werken niet met lidmaatschap, maar nodigen breed uit. Dat nemen ze heel serieus. Er wordt niet maar een berichtje in de kerkbode geplaatst, maar alle mannen krijgen een e-mail en soms nog een telefoontje om hen over de streep te trekken. 'Je moet van goeden huize komen om nee te zeggen,' zegt ds. Belder geamuseerd. 'Aanvankelijk groeide de groep, nu stabiliseert het wel met een doorsnee opkomst van 25 mannen. De gemiddelde leeftijd ligt zo rond de vijfendertig. De kring is vitaal en er is een groot enthousiasme.'

Esther Visserden Hertog
uit Wezep is assistent-redacteur bij De Waarheidsvriend.

Vriendschappen

Voor welke vorm men ook gekozen heeft om samen te komen, overal staan bijbelstudie en onderling contact hoog in het vaandel. Vriendschappen kunnen

Henny Knijnenberg over vrouwenvereniging Lydia te Kampen: 'Gods Woord onderzoeken is de kern van onze vereniging.'

ontkiemen en tot bloei komen. Henrieke uit Kampen: 'We zijn echt van elkaars leven op de hoogte, dat komt ook door die WhatsAppgroep. De lijntjes zijn kort. Ook buiten de avonden ondernemen de vrouwen dingen met elkaar: ze gaan samen wandelen of gaan samen ergens heen.' Dat geldt ook voor de vrouwen van Lydia. 'Leden gaan bij elkaar op bezoek, leven met elkaar mee,' zegt Henny.

In Lopikerkapel ontstaat er soms meer dan vriendschap, zowel op de eigen jv als tussen jeugdverenigingen onderling. De jeugd gaat namelijk geregeld op bezoek bij andere jeugdverenigingen in de buurt. 'Het is belangrijk dat de jeugd elkaar leert kennen,' vindt Mbow. 'Ze maken vrienden, soms vinden ze er hun toekomstige man of vrouw.' ■

ROECHAMA Hulp aan Joodse mensen in Oekraïne en Wit-Rusland

OEKRAÏNE EEN LAND IN OORLOG

Van onze contactpersoon in Oost-Oekraïne:

"Er is geen geld, winkels zijn leeg, elke dag schieten ze raketten af, mensen wonen in schuilkelders. We delen voedsel uit, en prediken hen het Evangelie van onze Heere Jezus Christus."

voor meer info: roechama.nl

DIRECT HELPEN: IBAN NL54 RABO 0362 4394 86

De Hervormde Gemeente Lunteren is op zoek naar een:

KERKELIJK MEDEWERKER
voor gemiddeld 18 uur per week

Wij zoeken een kerkelijk werker met een voltooide H.B.O. opleiding Theologie of een proponent die zich voor bepaalde tijd wil binden aan de gemeente.

We vragen:

- Een belijdend lid die zich thuis voelt in een gemeente met een hervormd-gereformeerde identiteit (Gereformeerde Bond).
- Iemand die de gave heeft van luisteren, verbinden en samenwerken.
- Iemand die met de predikant en kerkenraad voornamelijk invulling geeft aan de pastorale zorg waarbij het accent op ouderen ligt.
- Het bezit van preekbevoegdheid is een pré.

Het gaat om een tijdelijk dienstverband van minimaal 1 jaar. Arbeidsvoorwaarden en salariëring zijn conform de richtlijnen Kerkelijk werker binnen de Protestantse Kerk in Nederland.

Informatie over onze gemeente vindt u op onze website www.hervormdnlunteren.nl.

Voor inlichtingen over deze functie kunt u contact opnemen met onze predikant ds. B. Jongeneel op telefoonnummer 0318-483717 of per email naar dsbjongeneel@hervormdnlunteren.nl.

Uw schriftelijke sollicitatie, voorzien van CV en referenties, ontvangen wij graag uiterlijk 22 september op het adres van de scriba Hendrik van de Kamp, Wormshoefweg 5, 6741 ZG te Lunteren of op hvdkamp@hervormdnlunteren.nl.

Een glossy

Tekst: Ellenmee den Boer en Rebekka ten Brinke

Eind juni werd in de hervormde gemeente van Oud-Beijerland een glossy bezorgd bij alle leden. Dit initiatief, in september 2021 opgestart door enkele jongeren, heeft als doel verbinding in de gemeente te creëren.

De motivatie achter deze uitgave ligt in Kolossenzen 2:2. Aan de hand van het thema 'Kracht in zwakheid' geven interviews met kerkenraadsleden, ouderen en het kostersechtpaar, een meditatie, een tiendaags bijbellesrooster en andere rubrieken een kijkje in het algemene gemeentelven en in het persoonlijke leven van gemeenteleden.

Daarnaast is de kerkelijke structuur inzichtelijk gemaakt aan de hand van een uitgebreid organigram. Ook zijn er QR-codes opgenomen in de glossy, die gelinkt zijn aan liederen, een bijbelverhaal en een aftermovie van het JV-kamp. Op deze manier komen veel aspecten van de gemeente terug. Er is voor gekozen om geen activiteiten of agenda in de glossy op te nemen, om zo het tijdloze aspect van het tijdschrift te benadrukken.

De glossy 'Kracht in zwakheid' wil de verbondenheid binnen de plaatselijke hervormde gemeente van Oud-Beijerland bevorderen.

Opdat hun harten bemoedigd mogen worden, samengevoegd in de liefde, en zij tot heel de rijkdom van de volle zekerheid van het inzicht mogen komen, om het geheimenis te leren kennen van God, en van de Vader en van Christus.

Kolossenzen 2:2

Jongeren

De glossy zoekt de verbondenheid binnen de plaatselijke gemeente te bevorderen. Maar ze is niet alleen opgesteld voor de gemeente, maar ook door de gemeente. Verschillende jongeren en ouderen zijn betrokken bij de invulling van de glossy om op hun eigen manier een bijdrage te leveren. Een van de ouderlingen verwoordde het tijdens een interview zo: 'We mogen allemaal een taak hebben tot eer van God.'

Dankbaar

Vanuit de hervormde gemeente van Oud-Beijerland wordt er positief en verrast gereageerd op de glossy. Niet alleen binnen de gemeente wordt de glossy gelezen, maar ook oud-predikanten en andere betrokkenen hebben een exemplaar ontvangen en reageren hier dankbaar op. Juist ook deze positieve reacties maken dat er wordt nagedacht over een mogelijk vervolg op de glossy.

'We mogen laten zien dat we een levende God dienen,' zegt de scriba van de algemene kerkenraad. 'Een God voor jong en oud. Daar spreekt deze glossy in ruime mate van. Iedere pagina druipt van de belijdenis 'Kracht in zwakheid'. Wat een reden tot dankbaarheid.' ■

Ellenmee den Boer (l.) en Rebekka ten Brinke zijn eindredacteur van de Glossy Hervormd Oud-Beijerland.

In de Bijbel ligt de klemtoon op de gemeenschap met Christus én met elkaar

Een geestelijke familie

Het is een open deur om te stellen dat de situatie rond het avondmaal in het Nieuwe Testament nogal verschilt van die in onze tijd én van de tradities die zich rond dit sacrament hebben ontwikkeld. De Schrift vormt het beslissende kader wanneer we zoeken naar grondlijnen voor vandaag.

Tekst: ds. C.H. Hogendoorn

De gegevens bij de evangelisten en brieven van Paulus over de vroege vormen van eredienst zijn schaars en bovendien onvolledig. Een aantal dingen is wel duidelijk: de vroegchristelijke gemeente kwam dikwijls (ook doordeweeks) samen in huizen van gemeenteleden, waar men onderling het brood brak. De nieuwtestamenticus Cullmann (1902-1999) concludeerde op grond van bronnen tot een onlosmakelijke verbinding tussen Woordverkondiging en het houden van het avondmaal (al is deze term van later datum). Ofwel: er werd tijdens iedere samenkomst van de gemeente brood gebroken. Of dat werkelijk het geval was, valt toch niet met volkomen zekerheid te zeggen. De Twaalf Artikelen wijzen zonder meer op een nauwe samenhang tussen beide.

Heilige dingen

Onder ons is het artikel over de kerk als de ‘gemeenschap der heiligen’ vertrouwd en gangbaar, maar historisch gezien verdient de weergave ‘gemeenschap aan de heilige dingen’ de voorkeur. Met de heilige dingen worden duidelijk de sacramenten van doop en avondmaal bedoeld. Wie door geloof, bekering en wedergeboorte deel heeft aan Christus en al Zijn schatten en gaven, heeft zonder meer (ook) deel aan de heilige dingen. Het is daarom voor de vroege kerkvaders volstrekt ondenkbaar dat gelovigen zich zouden onttrekken aan het Woord en het sacrament. Bisschop Ignatius van Antiochië (stierf omstreeks 108 n.Chr.) drukt zich in de brief aan de Efeziërs kras uit: Wie niet naar de offerplaats (= de gemeente) komt, is trots en veroordeelt zichzelf. Hem of haar ontgaat het Brood van God. Wie zou dat ook willen?

Avondmaal

In de samenkomsten speelde de uitroep ‘maranatha’ een belangrijke rol. Ze valt op twee manieren te vertalen: de Heere Jezus is gekomen, en: Kóm, Heere Jezus! Het is beide waar. Vanwege de eerste belofte

(en realiteit) wil niemand absent zijn én in het verlangen naar Zijn tweede komst willen we voortdurend gevoed worden. Justinus deelt ons in de ons eerst bekende beschrijving van de eredienst mee dat de diakenen aan hen die niet in de samenkomst konden zijn, het brood (thuis) bezorgden. Wie zou immers zonder kunnen?

Het is uit het Nieuwe Testament niet zo goed op te maken of het brood nu werd gebroken voor de Woordverkondiging of juist erna. De Korinthebrief suggereert duidelijk het tweede, terwijl sommige passages uit Handelingen het eerste doen vermoeden. Het lijkt erop dat er een ontwikkeling plaatsgevonden heeft, waarbij het avondmaal (uiteindelijk) plaats had op de avond van de eerste dag van de week.

.....
*We zijn geïnfecteerd geraakt door
 het individualistische tijdgevoel*

Hemelse liturgie

Het kost ons soms moeite deze klemtonen uit de Vroege Kerk goed te begrijpen. Zozeer zijn we inmiddels geïnfecteerd geraakt door het individualistische tijdgevoel. Ik wijs in dit verband daarom nog op twee dingen. Het eerste is dat we deze nadruk bij de vroege christenen pas kunnen begrijpen wanneer we iets in de gaten krijgen van het explosieve (om niet te zeggen: revolutionaire) en overrompelende taalgebruik in het Nieuwe Testament. De vroegchristelijke gemeenten wisten zich een aardse manifestatie van de hemelse werkelijkheid (Hebr.10:25). Daarmee bedoel ik: het samenkomen van de vroege christenen en de gehanteerde liturgie vormen een afspiegeling van de hemelse liturgie. Er was een directe verbinding met de gemeente ‘voor Zijn troon’ en die van ‘hier beneden’ (Ps.150:1 ber.). Recent(er) onderzoek van het boek Openbaring heeft dat opnieuw duidelijk gemaakt.

Volk van God

Deze levende werkelijkheid was vervolgens onlosmakelijk verbonden met een sterke toekomstverwachting in de Vroege Kerk. De gemeente was per definitie een eschatologische gemeente. Feitelijk – en dat valt voor ons in een min of meer volkskerkachtige situatie niet zo heel goed mee te maken – wordt in het Nieuwe Testament met gemeente het

Voor de vroege kerkvaders is het volstrekt ondenkbaar dat gelovigen zich zouden onttrekken aan het Woord en het sacrament.

volk van God bedoeld, bijeenvergaderd voor de grote Dag. Logisch dat de klemtoon dan sterk ligt op de gemeenschap met Hem, allereerst, maar niet minder met elkaar. Rond de Heere Jezus ontstond een geestelijke familie, die aardse en biologische banden te boven gaat (o.a. Matt.10:37; Luk.14:26). Inderdaad, hier spreekt het Nieuwe Testament in drastische, onomkeerbare termen. Wie gedoopt wordt, wordt Zijn dood en opstanding in-gedoopt (Rom.6:3-6), wordt een Christus-mens, ontvangt een splinternieuw leven, is opgenomen in de *familia Dei*. Het oude is voorbij (2 Kor.5:17).

Gehoorzaamheid

Het ontbreken (of zelfs ontberen?) van deze geweldige geloofswerkelijkheden is mijns inziens de belangrijkste oorzaak van het feit dat we vandaag de dag in de gemeenten moeite hebben met (het vormgeven en beoefenen van) de onderlinge gemeenschap rond het avondmaal. Het is een feit dat gemeentedagen met de barbecue meer gemeentelieden trekken dan de avondmaalsdiensten. Natuurlijk kunnen we wijzen op het individualisme van deze tijd, het feit dat onze kerkelijke gemeenten door de bank genomen tamelijk groot zijn én dat het gemeentelieven zich vooral op de zondag afspeelt.

Avondmaal als oefening in gemeenschap met elkaar

Prof. John S. Hammett wijst op het merkwaardige feit dat ondanks de vele handreikingen en boekjes over diverse aspecten van het geestelijke leven, een gids om met meer vrucht de sacramenten te gebruiken veelal ontbreekt. Of dat werkelijk zo is, laat ik in het midden. De Amerikaanse theoloog doet ons in zijn *40 Questions about Baptism and the Lord's Supper* vijf aandachtspunten aan de hand, bedoeld om de gemeenschap met de HEERE én met elkaar intensiever te beleven rond het avondmaal.

1. Kijk naar binnen. Dit gaat over 1 Korinthe 11:28 ('Maar laat ieder mens zichzelf beproeven ...'). Het gaat hier duidelijk niet om een heilloze introspectie die blijft cirkelen om de mens, maar – gezien de context van deze oproep – om het beantwoorden van de vraag of we gereed zijn om met anderen de eenheid in het lichaam van Christus (1 Kor.10:17) te bevestigen.

2. Kijk rond. Hier betreft het de praktische verhouding tot de ander in de gemeente van Christus. Is het onze intentie om door het gebruiken van het sacrament de onderlinge liefde te voeden en daar concreet gestalte aan te geven?

3. Kijk terug. Een duidelijk bevel van Christus is het om Zijn dood en opstanding te gedenken. Niet als een louter cognitieve exercitie, maar als een terugdenken met de ziel dat ons nauwer aan Christus verbindt.

4. Kijk vooruit. De apostel Paulus roept de gemeente in Korinthe op om Christus' dood en opstanding te gedenken 'totdat Hij komt' (1 Kor.11:26). We sluiten onze ogen niet voor de gebrokenheid en diepe ravages in deze wereld, juist niet! Maar we weten dat Hij Die alle dingen nieuw maakt, komende is.

5. Kijk omhoog. Hier gaat het erom dat we (steeds) minder van onszelf en (steeds) meer van Hem verwachten. Om het met de woorden van Hammett zelf te zeggen: 'Ik denk dat onze eredienst God meer welgevallig is wanneer we met ootmoedige verwachting volledig bereid zijn om alles te ontvangen wat Hij ons schenken wil in het Heilig Avondmaal.'

Dat is allemaal waar. Er zal vast meer te noemen zijn, maar we mogen de ogen niet sluiten voor het feit dat we vooral 'gemeente(n)' zijn geworden in plaats van het lichaam van Christus.

We wijzen elkaar ten overvloede op het feit dat het onwaardig-zijn (1 Kor.11:27-29) in de gemeente van Korinthe te maken had met de gemeenschap onderling. Ik zou het gebrek hieraan vandaag de dag in de gemeente van Christus daarom geen blinde vlek of een zogenaamd 'kwetsbaar punt' willen noemen. Het is ronduit zonde en ongehoorzaamheid. Bijbelse inzichten vragen om bijbelse gehoorzaamheid. ■

Dr. C.H. Hogendoorn is predikant van de hervormde gemeente te Lelystad.

Verschillende generaties in de gemeente ontvangen veel in elkaar

Het gezin van Christus

Iedereen zal deel zijn van Uw gezin. Deze woorden komen uit het lied ‘U maakt ons één, U bracht ons tezamen’. In dit lied wordt de gemeente met een gezin vergeleken. Die vergelijking heeft oude papieren.

Tekst: ds. M.C. Batenburg

Een van de teksten waarop het gebruik van dit beeld is gebaseerd, is Mattheüs 12. Maria en de broeders van Jezus zoeken Hem op. Ze hebben gehoord over de dingen die Hij doet, en reageren daar uiterst kritisch op: ‘Hij is buiten zichzelf.’ (Mark.3:21) Ze schamen zich voor Jezus en gaan naar Hem toe om Hem te weerhouden de eer van de familie nog langer te bezoedelen. Maria en haar zoons staan buiten voor de deur van het huis waar Jezus aan het preken is. Ze proberen Jezus tegen te houden en laten Hem roepen.

Maar Jezus weigert te gaan! Hij zegt tegen de mensen om Hem heen: ‘Wie is Mijn moeder, of wie zijn Mijn broers? Ieder die de wil van God doet, is Mijn broer en zuster en moeder.’ (Matt.12:49) Bij het doen van de wil van God kun je denken aan de geboden. Maar Markus voegt hier een mooi detail toe. Hij schrijft (Mark.3:34): ‘Jezus keek rondom Zich naar hen die om Hem heen zaten.’ Wat doen de mensen hier? Ze bevinden zich in de kring van Jezus. De wil van God doen is dus allereerst: bij Jezus in de buurt zijn.

In de buurt

De gemeente is het gezin van Christus. Om daarbij te horen hoef je kennelijk niet allerlei ingewikkelde dingen te doen. Je hoeft je niet te kwalificeren als een goede christen. Je hoeft niet te voldoen aan bepaalde eisen. Je hoeft ‘alleen maar’ in de buurt van Jezus te zijn. Dat wil zeggen: daar zijn waar Hij zich laat vinden.

Als we nadenken over de gemeente als gezin, is het belangrijk om dit fundamentele uitgangspunt voor ogen te houden. In de gemeente zijn kinderen, jongeren en volwassenen aan elkaar gegeven om samen dicht bij Christus te zijn. Laten we daarbij het onderscheid tussen verschillende leeftijdsgroepen in de gemeente niet te groot maken. Iedere generatie heeft het telkens weer nodig om het Evangelie van de gekruisigde en opgestane Christus te horen.

Kernwaarde

Recent verscheen het boek *Samen jong. Kernwaarden voor een kerk met alle generaties*. Het is een Nederlandse bewerking van ‘Growing Young’, een Amerikaans onderzoek naar wat kenmerkend is voor geloofsgemeenschappen met actief betrokken jongeren tussen de 15 en 29 jaar. ‘Stel Jezus en Zijn boodschap centraal’ is een van de kernwaarden die hierin genoemd worden. Een prachtige kernwaarde – maar niet alleen van belang voor de betrokkenheid van kinderen en jongeren. Het gaat om een kerk voor en met alle generaties.

Met veel vreugde denk ik terug aan de avond dat we bij de tienercatechese (12-16-jarigen) een avond hielden voor de gehele gemeente. De avond ging over de persoonlijke omgang met God en een paar gemeenteleden van verschillende leeftijd was gevraagd daar wat over te vertellen. Het was niet alleen ontroerend om de persoonlijke getuigenissen te horen, het was ook opvallend hoeveel overeenkomsten er waren. Zowel in de vreugde die men ervoer, maar ook in de teleurstellingen en de uitdagingen. Daarna werd er in gemengde groepjes doorgepraat en samen gebeden.

Regelmatig samenkomen

Om als gemeente werkelijk een gemeenschap te kunnen vormen, is het belangrijk om regelmatig samen te komen. De coronatijd heeft ervoor gezorgd dat we

Laten we het onderscheid tussen verschillende leeftijdsgroepen in de gemeente niet te groot maken. Iedere generatie heeft het telkens weer nodig om het Evangelie van de gekruisigde en opgestane Christus te horen.

ons dit met nieuwe kracht realiseren. Wat is het een vreugde om elkaar weer werkelijk in de ogen te kunnen zien. In veel gemeenten zijn allerlei vormen van toerustingswerk gedifferentieerd naar leeftijd. Er zijn clubs voor kinderen, tieners, verenigingen voor mannen of vrouwen, bijbelkringen voor volwassenen, soms ook apart voor ouderen. Maar al die bijeenkomsten kunnen het belang van de samenkomst van de gemeente als geheel niet vervangen.

Zo werkt het ook bij een gezin met opgroeiende kinderen: iedereen vliegt overdag uit, maar rond de avondmaaltijd ontmoet je elkaar weer. Daar wordt bijgepraat en het leven gedeeld. Bij het samenkomen als gemeente ligt het hart in de diensten op zondag. Daar oefenen we ons erin om dicht bij Christus te zijn.

Kinderen

De woorden van Christus 'Laat de kinderen tot Mij komen en verhindert ze niet!' (Mark.10:13) vormen daarbij een blijvend appèl om als gemeente geen blokkades op te werpen voor kinderen. In de afgelopen decennia is er in de breedte van de kerk ook alles aan gedaan om kinderen in en rond de kerkdiensten zo goed mogelijk te bereiken. Een flink aantal gemeenten in de Protestantse Kerk kent een kindermoment in de kerkdienst en op veel plaatsen gaan kinderen naar een eigen ruimte om de woorden uit de Bijbel op hun eigen niveau te horen. Tegelijkertijd zijn er altijd ook stemmen geweest die juist het belang benadrukten dat kinderen de hele dienst zouden moeten meemaken. Met als doel dat ze gaandeweg bij het opgroeien steeds meer ingewijd raken in het geloof en in wat in de kerkdienst gebeurt. Het valt me de laatste tijd op dat in plaatsen waar de kindernevendienst al lang is ingeburgerd, soms opnieuw de bezinning op gang komt hoe wenselijk het is dat kinderen een kerkdienst verlaten. Lukt het nog wel om hen op een latere leeftijd te laten integreren? Ook kinder- en jeugdwerk kan iets

'op-zichzelf-staands' krijgen. Dat is onwenselijk en het miskent de eenheid van de gemeente.

Verbondenheid tussen generaties

Naast de erediensten op zondag kunnen uiteraard ook andere momenten een rol spelen om ons te oefenen in de verbondenheid tussen generaties. Een bijbelkring waar gemeenteleden met verschillende leeftijden samenkomen, is verrijkend en helpt de deelnemers om een beter beeld te krijgen van elkaars leefwerelden. Er zijn gemeenten waar jongeren ingeschakeld worden bij de weeksluitingen in zorgcentra. Of denk aan momenten dat jongeren van een club of vereniging op bezoek gaan bij oudere gemeenteleden om hen te vragen hoe zij het geloof beleven. Laat ouderen met jongeren eens delen hoe zij zich het geloof toe-eigenden, hoe de weg naar de avondmaalstafel open kwam te liggen, met welke hoop ze staande blijven in deze tijd. En laat jongeren daar hun eigen verhaal naast leggen. Hoe kostbaar is het wanneer zo'n ontmoeting met gezamenlijk gebed wordt afgesloten.

Zie dit artikel als een uitnodiging om in de gemeente het gesprek aan te gaan over de vraag hoe de verschillende generaties in de gemeente elkaar zouden kunnen ontmoeten. We ontvangen zoveel in elkaar, en er is zoveel van elkaar te leren. Laten we ons er telkens weer in oefenen om samen deel uit te maken van het gezin van Christus.

*Heer, wat een voorrecht om in liefde te gaan,
schouder aan schouder in Uw wijngaard te staan.
Samen te dienen, te zien wie U bent,
want Uw woord maakt Uw wegen bekend.*

*Samen op weg gaan, dat is ons gebed,
als een volk, dat juist daarvoor door U apart is gezet.
Vol van Uw liefde, genade en kracht,
als een lamp, die nog schijnt in de nacht. ■*

Ds. M.C. Batenburg is predikant van de protestantse wijkgemeente Sint-Janskerk te Gouda en preses van de synode van de Protestantse Kerk.

Ik heb **hart** voor Oost-Europa, u ook?

Stichting HOE is een organisatie met hart voor Oost-Europa. We zetten ons hard in voor de meest kwetsbare mensen. Voor hen die geen helper hebben, om deze mensen een betere toekomst te bieden. Samen met onze partners in Oost-Europa en met de hulp van Gods Geest een naaste zijn voor mensen in nood.

Maak u hard voor Oost-Europa!

stichtinghoe.nl/hartvoorooosteuropa

of scan de QR

NL84 INGB 0000 0088 87

o.v.v. 'Hart voor Oost-Europa NK06'

t.n.v. Hulp Oost-Europa in Barneveld

HOE
HULP OOST-EUROPA

T +31 (0)342 420554 E info@stichtinghoe.nl I stichtinghoe.nl

stichtinghoe.nl

Het dagelijks overdenken van een gedeelte uit de Bijbel lijkt zo simpel, maar vaak schiet het er toch bij in. Vrouw tot Vrouw biedt stimulansen.

Dagelijks moment van stilte en bezinning voor vrouwen is broodnodig

Een online bijbelleesrooster

Door om te gaan met het Woord leer je God kennen. Daarom is bijbelse toerusting van belang voor iedere dag. Het lijkt zo simpel, maar om allerlei redenen komt het er vaak niet van. Dat ziet Vrouw tot Vrouw graag veranderen.

Tekst: Mariëlle Pelle

‘Elke keer neem ik me voor, om de ochtend te beginnen met een moment van stilte en bezinning. Maar elke keer weer blijft het bij een voornemen,’ verzucht een jonge moeder. ‘De kinderen vragen de aandacht, nog even snel wat huishoudelijke taken wegwerken, voordat de kinderen wakker worden en zodra de kinderen naar school zijn, begint ook mijn werkdag.’ Een ander volgt een online bijbelleesrooster, ‘maar als ik opsta om mijn Bijbel te pakken, gaat mijn werktelefoon al, ik klik het online bijbelleesrooster dicht en de Bijbel komt ook vanochtend niet uit de kast, omdat de drukte van de dag en het werk me meeneemt naar andere prioriteiten.’

Herkenning

‘Dit zijn twee voorbeelden die herkenning geven als ik jonge vrouwen in mijn omgeving spreek,’ vertelt Gertrud de Koeijer, voorzitter van Vrouw tot Vrouw. Vrouw tot Vrouw wil vrouwen aan de hand van de Bijbel toerusten, zodat ze als christenvrouw hun plek kunnen innemen in gezin, kerk en samenleving. ‘We willen graag elke vrouw bereiken,’ benadrukt De Koeijer. ‘Het is van belang dat vrouwen

toegerust worden in hun geloof. Door om te gaan met het Woord leer je God kennen.’

Belangrijk

Het dagelijks overdenken van een gedeelte uit de Bijbel, een stukje uit een dagboek of het volgen van een online bijbelleesrooster lijkt zo simpel. ‘Het is belangrijk en het maakt je geloof vaster,’ zegt De Koeijer. ‘Zoals we trouw zijn in eten en drinken – en hier gaan we tegenwoordig zorgvuldig mee om – zo zorgvuldig en trouw moeten we ook zijn met onderzoek en toerusting vanuit de Bijbel. Dat geeft kennis van het Woord.’

Het team van Vrouw tot Vrouw zoekt daarom naar verschillende mogelijkheden om vrouwen toe te rusten in hun geloof. Ze geven het Vrouw tot Vrouw-magazine uit, organiseren bijeenkomsten en zijn aanwezig op Facebook en Instagram. Verder werkt de organisatie aan een platform voor online toerusting. Zo worden op de website vrouwtotvrouw.nl artikelen, blogs en inspiratie gedeeld en is daar ook een dagelijks bijbelleesrooster beschikbaar.

Bijbelleesrooster

‘De tijd waarin we leven vraagt om toerusting. Voor toerusting willen we meer gebruik maken van social media en toerustende artikelen op onze website. Het dagelijkse bijbelleesrooster daarop vinden we van groot belang’ licht De Koeijer toe. ‘Het is heel waardevol om elke dag bezig te zijn met het Woord, niet alleen voor onszelf, maar ook omdat we een opdracht hebben om dit te delen en door te geven aan onze kinderen en jongeren.’ ■

Mariëlle Pelle is lid van de commissie online toerusting van Vrouw tot Vrouw.

Boekbesprekingen

René van Loon

Geloven in seizoenen. Over herfst, winter, lente en zomer in geloof en kerk.

KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht; 93 blz.; € 12,99.

Een woestijnervaring en een geloof dat op de toppen van de bergen huist, zomaar twee uitersten. Ds. René van Loon (1966) heeft het in *Geloven in seizoenen* over dergelijke existentiële belevingen. Hij gebruikt alleen geen beelden van ruimte (een dorre zandvlakte of verheffende hoogten) om zijn verhaal mee te illustreren, maar voorstellingen van tijd. De vier jaargetijden (herfst, winter, lente en zomer) worden in dit boek belicht.

Van Loon is als predikant verbonden aan de hervormde wijkgemeente De Samaritaan in Rotterdam. Twee jaar geleden publiceerde hij *Lente in de kerk*. Deze bundel is nu uitgebreid: de overige drie jaargetijden komen aan bod en er is eveneens aandacht

voor het geloofsritme in het leven van de mens.

Om en om (steeds is er eerst aandacht voor de individuele gelovige, dan voor de kerkelijke gemeenschap) worden najaar, winter, voorjaar en zomer verkend: 'De eigenschappen en de sfeer van de vier jaargetijden zijn namelijk terug te vinden in het geloof. Ook daarin

kan er sprake zijn van herfststormen die je Godsvertrouwen op de proef stellen.' Niettemin kan er 'nieuwe bloei komen, eerst heel schuchter, zoals het prille groen in de lente'.

De acht hoofdstukken van *Geloven in seizoenen* vinden hun oorsprong in een reeks preken, die de auteur over deze thematiek heeft gehouden. Ieder part begint met een aantal bijbelpassages, waarna een overdenking in duidelijke punten volgt. Er wordt afgesloten met discussievragen. Dat is nuttig: het geeft de lezer(s), alleen of in groepsverband, stof tot verdere doordenking.

Geloven in seizoenen is positief, actueel en wervend geschreven. Wellicht had de lezer in de hoofdstukken over herfst en winter iets vaker op het eigen aandeel in geestelijke dorheid aangesproken mogen worden. Van Loons insteek is echter vooral het bieden van troost en houvast. Niet voor niets worden de analyses besloten met het zomergeloof, 'een geloofsleven waarin je vrucht draagt door de verbinding met de Messias, een verbinding die in je hart een enorme blijdschap opwekt'.

Het zou mooi zijn als er een vervolg op dit boek komt, waarin de kring nog breder getrokken wordt, namelijk naar die van de pluriforme Nederlandse samenleving. Een missionair schrijven dat de gelovige en de kerk als hoopvol baken tekent, te midden van de herfst van de 21e eeuw.

J.K.M. Gerling, Putten

Daniël de Waele

Ontluikend christendom. Cultuurgeschiedenis van een nieuwe religie in de Grieks-Romeinse wereld.

KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht; 480 blz.; € 29,99.

Hoe leefden de eerste christenen, wat geloofden zij en hoe dachten zij? Dit zijn de vragen die Daniël de Waele, docent Nieuwe Testament aan het Hoger Instituut voor Protestantse Godsdienstwetenschappen in Brussel, in *Ontluikend christendom* aan de orde stelt. Hij beschrijft de wereld van het vroege christendom en daarmee de context waarin het Nieuwe Testament is ontstaan. Om de leef- en denkwereld van de eerste christenen op het spoor te komen, beschrijft De Waele zowel de Joodse als de Grieks-Romeinse cultuur uit die tijd.

In het eerste hoofdstuk geeft hij een overzicht van het dagelijks leven in het Romeinse Rijk, hoe zag het gezin eruit, hoe woonde men, hoe ging men om met slaven? Daarna volgen twee hoofdstukken die inzoomen op de Joodse cultuur. Het ene behandelt het godsdienstige leven, de tempeldienst, synagoge, visies op de Messias en op het leven na de dood; het andere beschrijft de verschillende religieuze groepen in Palestina zoals de scholen van Hillel en Sjammai, Sadduceeën en Essenen. Dan volgen hoofdstukken waarin de Grieks-Romeinse cultuur, godsdienst en filosofische stromingen worden beschreven. Het laatste hoofdstuk laat zien hoe christenen zich als het 'derde geslacht' (Aristides) binnen deze wereld ontwikkelden.

Het boek geeft een goed gestructureerd en boeiend overzicht van de wereld van het vroege christendom. Duidelijk wordt dat de kerk tegenover de beide cultuurkringen waarin zij zich ontwikkelde, een dubbele houding aannam: zij ontstond vanuit het Jodendom, maar onderscheidde zich daar ook weer van, zij keerde zich tegen de heidense cultuur, maar nam daar tegelijk opvattingen van over. Zo werd uit de Grieks-Romeinse cultuur een vrij negatieve visie op seksuele gemeenschap overgenomen: het is nodig voor de voort-

planting, maar ga daar vooral terughoudend mee om. Tegelijk warden denkpatronen en gebruiken uit de antieke wereld doorbroken. Zo vielen christelijke gemeenschappen in die tijd op door hun grote aandacht en zorg voor verschoppelingen en zieken.

De auteur, Daniël de Waele, was van huis uit niet bekend met de christelijke traditie, maar als leergierige tiener kocht hij bij een antiquariaat voor 20 Belgische frank (ca. € 0,50) een pocketeditie van het Nieuwe Testament. Die geschriften intrigeerden hem en hij ging zich daar steeds meer in verdiepen. Inmiddels is hij doctor in de theologie en docent Nieuwe Testament. In dit handboek weet hij een breed scala aan onderwerpen kernachtig, beknopt en toch levendig te behandelen. De Waele is niet alleen thuis in het Nieuwe Testament, maar ook in Joodse en Grieks-Romeinse literatuur en hij lardeert zijn tekst met treffende citaten van schrijvers uit die tijd. Ook heeft hij veel recent onderzoek in zijn boek verwerkt. Onvermijdelijk bij een handboek met zo'n brede scope is dat er ook onjuistheden instaan. Zo lijkt mij de conclusie dat de in de evangeliën genoemde Herodianen Essenen zijn (p.210) niet goed verdedigbaar. Van sommige onderwerpen, bijvoorbeeld het onderwijs in de Joodse en Romeinse cultuur, zijn de beschrijvingen wel erg beknopt. Niettemin biedt dit boek een schat aan achtergrondinformatie, dat met aanstekelijk enthousiasme wordt opgediend. Het is ook fraai uitgegeven: gebonden, met een kleurenkatern, een literatuurlijst per hoofdstuk, verklarende woordenlijst en personenregister. De gedetailleerde inhoudsopgave maakt het bruikbaar als naslagwerk. Een gemis is wel dat een index van bijbelteksten ontbreekt.

Met dit boek is eindelijk een degelijke, compacte beschrijving van de wereld van het Nieuwe Testament verschenen. Je zou het kunnen zien als de pendant van het boek van dr. R. de Vaux, *Hoe het Oude Israël leefde*, dat een halve eeuw geleden verscheen, maar nog steeds als handboek wordt gebruikt. Zoals De Vaux in dat boek de leef- en gedachtewereld van het Oude Testament beschrijft, zo beschrijft De Waele in dit boek de leef- en gedachtewereld van het Nieuwe Testament. Ieder die hierin interesse heeft, zal voorlopig niet meer om dit handboek heen kunnen.

D.M. Heikoop, Katwijk aan Zee

Bijbellezen in stille tijd lijkt wat in het slop geraakt

Mediteren mannen wel?

Als mannen de Bijbel lezen, gebeurt dit vaak 'functioneel'. Toch is ook voor hen iedere dag meditatief bijbellezen nodig.

Het lijkt erop dat mannen minder concreet hun stille tijd invullen dan vrouwen. Op twee manieren werd ik de afgelopen periode geconfronteerd met de vraag: wat lezen mannen (jong en ook wat ouder) tijdens hun stille tijd?

Tekst: Eline van Vreeswijk

Het eerste moment was bij de herdruk van de HSV Vrouwenbijbel. In ruim zes jaar zijn er meer dan 10.000 exemplaren van deze Bijbel verkocht. Kort nadat de HSV Vrouwenbijbel uitkwam, is er ook een Mannenbijbel verschenen. Een enthousiaste groep mannen schreef mee. Ik keek eens naar de verschillen in oplage en verkoop en wat bleek? De Mannenbijbel heeft een veel lagere omloopsnelheid. Blijkbaar kopen veel meer vrouwen de Vrouwenbijbel. Waarom zou dat zo zijn?

Minder materiaal

Het tweede moment waarop ik met deze vraag werd geconfronteerd, was tijdens een evaluatie van de vrouwenlijn van fonds Groen. Steeds vaker wordt ons gevraagd om specifiek materiaal te maken voor de doelgroep vrouw: boeken over moederschap en opvoeding, identiteit, maar vooral ook materiaal dat gebruikt kan worden bij het lezen van de Bijbel, tijdens stille tijd: goed bijbelstudiemateriaal, zoals *Maria, bijzonder gewoon* van Wijgert en Cora Westland, een dagboek, studiebijbel, een mooi notitieboek voor je stille tijd. En de vraag werd gesteld: wat is er eigenlijk voor mannen, wat lezen zij in hun stille tijd? Waar hebben zij behoefte aan als ze de Bijbel lezen? Specifiek materiaal voor hen is er eigenlijk een stuk minder. Een rondje langs de boekhandel bevestigde dit beeld. Er is veel meer voor vrouwen, zij komen veel vaker in de boekhandel en kopen over het algemeen meer boeken voor de geloofsontwikkeling van hun kinderen of voor zichzelf.

Meditatief lezen voor mannen

Concreet een manier waarop mannen de Bijbel ook meer meditatief zouden kunnen lezen: aan de hand van de HSV Mannenbijbel. Wat kun je daarin vinden, naast de bijbeltekst? Een inleiding op ieder bijbelboek, maar ook informatie over de manier waarop er in dat bijbelboek over mannen wordt gesproken. Er zijn verder door de hele Bijbel teksten opgenomen waarin de verantwoordelijkheid van mannen op een meditatieve manier is verwoord. Ook vind je zo'n zeventig biografieën van mannen. Als het gaat over de vraag hoe je je geloof een plek kunt geven in het concrete leven, gebeurt dat in de Mannenbijbel aan de hand van drie thema's: man en geloof, man en relaties en man en samenleving. Drie aspecten waar elk mens mee te maken krijgt. Wat vertelt het bijbelgedeelte daarover? Veel mannen hebben interesse in de vraag 'hoe dingen werken'. Daarom staan er weetjes in de Mannenbijbel.

Functioneel lezen

Maar hoe zit dat bij mannen en bijbellezen? Het kan natuurlijk zo zijn dat mannen gewoon minder behoefte hebben aan materiaal naast de Bijbel. Dat ze wel de Bijbel lezen, maar minder gebruik maken van hulpmiddelen, van materiaal dat hun verdieping geeft, of (nieuwe) informatie bij het lezen van de Bijbel. Het kan ook zijn dat mannen minder lezen tijdens hun stille tijd, maar bijvoorbeeld eerder een podcast luisteren. Toch heb ik sterk het idee dat mannen minder concreet hun stille tijd invullen dan vrouwen. Ik heb de indruk dat bijbellezen bij mannen wat in het slop is geraakt. Een rondje langs diverse mannen in mijn eigen omgeving liet dat ook zien. En als ze de Bijbel lezen, gebeurt dit vaak 'functioneel': voor een opening op de kerkenraad of de mannenvereniging, tijdens het nakijken van iets dat ze gehoord of gelezen hebben. Misschien dat mannen wel meer studierend bijbellezen. De boekhandelaar zei bijvoorbeeld: mannen kopen eerder een boek van Tim Keller. Maar hoe voeden de woorden van God hen persoonlijk iedere dag? Hoe passen zij de woorden van God toe op hun leven van iedere dag, als man, vader, opa, broer, collega, buurman? Dat meditatief bijbellezen is ook voor mannen iedere dag nodig. ■

Eline van Vreeswijk uit Den Haag werkt als theoloog bij Royal Jongbloed.

Maak jij het verschil in het dagelijks leven van onze bewoners met psychische klachten?

Kom werken bij een van onze locaties voor begeleid wonen.

Kijk op www.werkenbijeleos.nl voor onze vacatures.

specialist in christelijke ggz

www.werkenbijeleos.nl

Op Radio 2

Geniet de hele dag non-stop van psalmen

www.reformatorischeomroep.nl

Alleen begravenissen

Christelijke begrafenisonderneming

De Meerwaarde

Groningen, Friesland en Drenthe en op verzoek elders

Maak een vrijblijvende afspraak voor het laatste wensenformulier

Douwe Jan Moesker
Melding overlijden: 06-54 24 80 24
www.de-meerwaarde.nl
uitvaart@de-meerwaarde.nl

begrafenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

010 - 460 05 09
info@tdenh.nl
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

De Waarheidsvriend

Actie
4 maanden voor €10

Behoeft u aan toerusting en bezinning?

Neem een jaarabonnement voor slechts € 49,95 en ontvang De Waarheidsvriend twee maanden gratis. Of vraag een cadeau-bon aan en schenk een jaarabonnement.

Ga naar www.dewaarheidsvriend.nl/word-abonnee of bel ons op 055-5766660.

Wij wensen u, mede namens de overige duizenden abonnees, veel leesgenoegen toe.

www.dewittenberg.nl

de Wittenberg
ontdekken | geloven | beleven

WITTENBERG-WEEKEND:
Ontdekken, praten en stil worden

Bondsnieuws

‘Hoop en heiliging’ ontvangt tweede druk

De belangrijkste stelling van *Hoop en heiliging* is dat de hoop op Gods komende Koninkrijk ons leven vandaag verandert tot een tijd van voorbereiding. We hebben het hier over het door ds.

J.A.W. Verhoeven geschreven boekje in de Artios-reeks van de Gereformeerde Bond, dat dezer dagen een tweede druk ontving. ‘Christus is onze Hoop,

omdat God in Hem de zonde heeft verzoend en de dood overwonnen. Die vreugdevolle ontdekking ontketent een totale omkeer van levensrichting,’ aldus de predikant uit Krimpen aan den IJssel. ‘Er ontluikt verlangen naar het doen van Gods wil, zoals Hij die bekend heeft gemaakt in de wet. Hoop op God maakt de christen tot een pelgrim in deze wereld. Een pelgrim die biddend en dienend betrokken raakt op God en Zijn wereld.’ De auteur gaat uitvoerig in op wat dit voor ons tijd betekent. Ter bespreking in kringen zijn aan ieder hoofd-

stuk gespreksvragen toegevoegd. *Hoop en heiliging* verscheen bij uitg. Groen in Heerenveen, telt 200 blz. en kost € 15,99. Verkrijgbaar in de (christelijke) boekhandel.

Ontvangen giften en collecten

Met dankbaarheid verantwoorden we de volgende giften en collecten, die we over de periode 16 augustus tot en met 7 september ontvingen.

Collecten (algemeen werk)

Herv. gem. Lopik € 213,55.

Leerstoelfonds

Herv. gem. Middelharnis € 250,00; herv. gem. Linschoten € 330,00; herv. gem. Achterberg € 119,25; herv. gem. Sommelsdijk € 625,16; herv. gem. Genemuiden € 1.117,57; Totaal € 2.441,98.

Studiefonds

Herv. gem. Middelharnis € 250,00; herv. gem. Harderwijk € 456,30; herv. gem. Waddinxveen € 1.000,00; Totaal € 1.706,30.

Steunfondsen

Herv. gem. Middelharnis € 1.000,00; herv. gem. Stellendam-Melissant € 78,80; herv. gem. Reeuwijk € 547,90; herv. gem. Calvijnerkerk, Baarn € 167,00; herv. gem. IJssel-

stein € 216,28; herv. gem. Elim, Terneuzen € 50,00; herv. gem. Ichthus, Sleeuwijk € 150,00; herv. gem. Veen € 552,20; Totaal € 2.762,18.

Giften

Herv. gem. Middelharnis € 250,00; herv. gem. St. Anthoniepolder € 150,00; Totaal € 400,00.

We ontvingen totaal € 7.524,01. Hartelijk dank voor uw/jouw betrokkenheid bij het werk van de Gereformeerde Bond. Het IBAN-nummer luidt NL98INGB0000138421 t.n.v. Gereformeerde Bond te Apeldoorn. Wilt u de bestemming van uw bijdrage en woonplaats duidelijk vermelden?

L.P. de Wit

Wijzigingen adresboekje

Ds. J.N. Zuijderduijn, Oosterwolde (pag. 18) is verhuisd naar Kerkplein 2, 5305 CN Zuilichem (pag. 24); tel. 0418-645670, jnzuijderduijn@solcon.nl.

Ds. W.J. Westland, Giessendam-Nederhardinxveld (pag. 11) is verhuisd naar Voorstraat 89, 2225 EN Katwijk aan Zee (pag. 14); tel. 071-7853725, dominee.westland@hervormdkatwijk.nl.

Kerknieuws

Beroepen te:

Wekerom, H. Russcher te Veenendaal.

Bedankt voor:

Benthuizen, H.E. Veldhuijzen te Schelluinen.

Ds. J. Ouwendijk 80 jaar

In Alphen aan den Rijn, zijn laatste gemeente, gedenkt ds. J. Ouwendijk op 17 september dat hij tachtig jaar geleden in Delft ter wereld kwam. Jan Ouwendijk ging in 1961 in Utrecht theologie studeren. In 1969 werd de kandidaat uit Soesterberg hervormd predikant van Den Bommel op Goeree-Overflakkee. Daarna diende hij de gemeente van Waalwijk-Besoijen. Zijn laatste gemeente was, van 1979 tot het emeritaat in 2005, Oudshoorn-Ridderveld. Na zijn emeritaat verzorgde ds. Ouwendijk van 2006 tot 2014 in Maassluis parttime het bejaardenpastoraat.

Dr. G.J. van Beusekom 45 jaar predikant

Vijfenvertig jaar geleden kreeg de hervormde gemeente van Jaarsveld kand. G.J. van Beusekom uit Veenendaal als predikant. Sinds de gemeente daar in 1589 was gesticht, was hij de 28e kandidaat die er begon. Gijsbert Jacobus van Beusekom is op 8 september 1949 in Aalst-Poederloijen geboren. In 1972 ging hij in Utrecht studeren. Na Jaarsveld diende ds. Van Beusekom in nog

drie gemeenten, alle in het Noorden van het land: Oostwold (classis Groningen), Leeuwarden en van 1996 tot zijn emeritaat in 2010 Zuidwold (Drenthe). Na zijn emeritaat heeft ds. Van Beusekom pastorale steun verleend in Westerbroek en daarna is hij in Bilthoven gaan wonen, waar hij zo lang zijn gezondheid dit toeliet, voor wijkgemeente De Ark veel betekende. Voor de cursussen Theologische Vorming Gemeenteleden schreef hij een inleiding op het Oude Testament.

Ds. N.M. van Ommeren 25 jaar predikant

Ds. N.M. van Ommeren begon zijn predikantschap vijfentwintig jaar geleden in de wijk-gemeente van bijzondere aard in Drachten. De kandidaat uit Huizen werd op 21 september 1997 de eerste predikant van de hervormde Kapelgemeente aldaar. Nicolaas Melis van Ommeren is 24 december 1960 in Sassenheim geboren. Hij studeerde theologie en ook een vleugje psychologie en filosofie aan verscheidene universiteiten, onder andere in Kampen, Leiden, Utrecht, Apeldoorn en Heverlee. Daarnaast deed hij pastoraal werk in onder meer Huizen en 't Harde. Tijdens zijn periode in Drachten was hij ook in Kollum werkzaam. Na Drachten ging ds. Van Ommeren naar Vlagtwedde. Zijn laatste gemeente was Nieuwendijk, van 2014 tot het emeritaat in 2021, in combinatie met de zorg voor de Ichthus-gemeente

in Sleeuwijk. Ds. Van Ommeren woont nu weer in Drachten.

Ds. J. de Jong 70 jaar

In de Protestantse Kerk zijn bijna vijftig predikanten die de naam De Jong voeren. Een van hen wordt DV 27 september zeventig jaar, ds. J. de Jong, emeritus predikant in Nijkerk. Hij werd in 1952 in Gouderak geboren. In 1980 ging hij in Utrecht theologie studeren. Hervormd Schoonrewoerd werd op 11 februari 1989 zijn eerste gemeente. Daarna diende hij de gemeenten van Nijkerk, Lunteren, Sliedrecht en van 2008 tot het emeritaat in 2018 Ede (Sionkerk). Na zijn emeritaat is ds. De Jong weer in Nijkerk gaan wonen. Hij verleent momenteel pastorale bijstand in onder meer Hellouw en Meteren en Est.

Ds. H.P. Brendeke doet intrede te Putten

Zondag 28 augustus is na een vacante periode van twee jaar ds. H.P. Brendeke bevestigd als predikant van wijk 4 van de hervormde gemeente in Putten. In de dienst ging de oud-predikant van wijk 4, ds. A. Jonker, voor. Hij preekte uit Deuteronomium 31:8 ‘De HEERE nu is het Die voor u uitgaat. Hij zal met u zijn. Hij zal u niet loslaten en u niet verlaten. Wees niet bevreesd en wees niet ontsteld.’ Een bemoediging aan het begin van een zware taak. De over- ➤

Kerknieuws

eenkomst tussen Jozua en ds. Brendeke is dat ze aan een zware taak beginnen en dat ze bemoedigd worden. De HEERE gaat voor u uit! Verwacht het niet van een mens maar van God. God, Die hem trok, zal hem hier ook zegenen. Als het tegenzit, mogen we God herinneren: U hebt beloofd dat U niet loslaat. Een zware taak? Ja, als je naar de omstandigheden kijkt. Kijk je naar Hem, dan kan het spannend zijn, maar hoeft je niet bang te zijn.

In de intrededienst preekte ds. Brendeke uit Numeri 21 en Johannes 3:14-16, over de slang op de koperen staak. Een kerktoren zie je van ver. Op de toren van de kerk zie je meestal een kruis en een haantje. Wie gebeten was, kon naar de slang kijken en was gered. Dan kijk je toch? Zo wil ds. Brendeke ook Jezus aan de gemeente voorhouden. Jezus is aan het kruis gegaan, zo wordt Hij ons voorgehouden. Blijf naar Hem kijken, dan ben je gered. Dan kijk je toch? Het kruis op de toren wordt ons voorgehouden om ons te herinneren aan het reddende werk van Christus. Het haantje waarschuwt ons en herinnert ons aan Jezus Die Petrus opzocht.

De zeventigste predikant van Putten werd welkom geheten door de voorzitter van de algemene kerkenraad, C. de Vries. Hij sprak namens alle kerkenraden, colleges en commissies. Daarna werd ds. Brendeke toegezongen uit Psalm 121. Ds. Brendeke kwam over uit Hagestein en Hoef en Haag.

Ds. G.C. Vreugdenhil neemt afscheid van Gouda

Ds. G.C. Vreugdenhil heeft zondag 28 augustus zijn bediening in de Sint-Jansgemeente in Gouda afgerond. In de morgendienst was er

Dr. Vreugdenhil

gelegenheid voor afscheid van de gemeente, in de middagdienst werd hij uitgezonden als zendingspredikant. Hij wordt namens de GZB docent aan een seminarie van de FUSBC in Colombia. In de morgendienst ging de preek over de brui-

loft te Kana uit Johannes 2. Ds. Vreugdenhil wees daarin op Jezus, net zoals Johannes de Doper in glas 6 van de Sint-Janskerk op het Lam Gods wijst. De predikant sloot af met de oproep om te doen wat Jezus u zal zeggen, net zoals Maria in vers 5 de bedienden opdroeg. Hij zal het zegenen. Ds. Vreugdenhil werd toegesproken door burgemeester P. Verhoeve van de burgerlijke gemeente Gouda en voorzitter P. Vermaat van de kerkenraad.

De tekst voor de preek in de middagdienst

kwam uit Jesaja 59 en had als thema 'De missie van God en de belofte van een nieuw verbond'. Het ging over God, Die ons ondanks alles opzoekt. Zending is de missie van God Zelf. De Geest van God schakelt mensen in. Mensen moeten weten dat er een deur is die openstaat. Jezus is die deur. Ds. M.C. Batenburg maakte hem los van de gemeente, daarna verzorgde ds. A.J. Mouw de uitzending namens de GZB. Ds. Vreugdenhil werd toegesproken door M. van den Boogaart, directeur van de GZB, en door ds. C. van den Berg namens de protestantse gemeente Gouda.

Ds. R.F. de Wit doet intrede in Rotterdam-Kralingen

Op zondagmorgen 28 augustus is ds. R.F. de Wit in de Hoflaankerk bevestigd als predikant van de hervormde wijkgemeente Kralingen-West. De dienst werd geleid door ds. C.M. van Loon uit Rotterdam-Centrum. De preek over Lukas 12:31 had als thema 'Zorgeloze beperking'. De opdracht van Jezus is om niet bezorgd te zijn maar om het Koninkrijk/Koningschap van God te zoeken. Jezus zegt: Vertrouw je God, heb je geloof? Voor wie op God vertrouwt, is er één toprioriteit: Hem dienen, Hem volgen, doen wat Hij wil, en al dat andere, daar zorgt Hij voor. Zo leg je je zorgen bewust van je af. Hij is Koning. Het gaat om zorgeloze beperking én zorgeloze concentratie op God. Ook als predikant en gemeente. Eerst het Koninkrijk van God zoeken, eerst de stad voor Zijn troon brengen. Je zonder schuldgevoel alleen op God Zelf concentreren. Dan zal Hij de weg wijzen en gebruikt Hij de gemeente in Zijn dienst, tot zegen van de stad en tot zegen van de mensen.

's Middags preekte ds. De Wit in de intrededienst uit Lukas 12:32a. Het thema was 'Wees niet bang, kleine kudde'. God houdt van klein. Jezus kiest telkens de kant van de zwakken en kwetsbaren. Kralingen-West is een kleine gemeente. Maar wees niet bang, je hemelse Vader kent je. Want: 'Waar twee of drie in mijn naam bijeen zijn, daar ben ik in het midden.' Wij leven bij Zijn beloften. De belofte dat de Herder de kudde niet in de steek laat. De kudde is van de Herder. En een kleine kudde heeft toch niet een kleine Herder? Bij de Herder is ze in goede handen. Het gaat voor alles om de Herder. De Herder geeft alles voor de kudde, Zichzelf. Hij werd Zelf klein en kwetsbaar. Om zijn kudde te beschermen is Hij in Zijn liefde eindeloos ver gegaan.

Na de dienst werd de nieuwe predikant toegesproken door ds. I.D. Hogeweg van wijkgemeente protestants Kralingen i.w., ook namens de classis en werkgemeenschap, en door de voorzitter van de wijkker-

kenraad, S. Kruisman.

De vacaturetijd duurde ruim drie jaar. De predikantsplaats is voor een periode van zes jaar uitgebreid naar 0,8 fte.

Ds. M. Klaassen neemt afscheid van Arnhem

Op zondag 4 september heeft ds. M. Klaassen afscheid genomen van de hervormde gemeente Arnhem. In totaal was hij

Dr. Klaassen

zeven jaar verbonden aan de gemeente. In zijn afscheidsdienst bediende hij het woord uit Johannes 3:30: 'Hij moet wassen, maar ik minder worden.' Als eerste behandelde ds. Klaassen de aanleiding voor deze woorden. Waarom spreekt

Johannes de Doper deze woorden? De discipelen van Johannes steekt het dat er meer mensen naar de Heere Jezus gaan. De les hieruit is dat zij die dezelfde boodschap brengen, geen concurrenten van elkaar zijn. Het gaat namelijk niet om ons maar om Hem. Vervolgens werd de reactie van Johannes behandeld. Hieruit blijken vier dingen: 1) Johannes ziet Gods leiding in zijn leven. 2) Johannes kent zijn positie. 3) Johannes ziet en begrijpt wie Jezus is. 4) Johannes trekt de enige en juiste conclusie: Hij moet wassen, maar ik moet minder worden.

Dat Hij moet wassen, betekent groeien, steeds groter worden. Christus moet groter worden vanwege Zijn heerlijke Persoon, Zijn heerlijke werk en Zijn uitnemende liefde. Als Hij moet wassen, moeten wij dus minder worden. Dan zullen we zien wie Hij is, zodat we Hem alleen in alles zullen zoeken. Christus wordt het licht in je duisternis. De laatste vraag van ds. Klaassen was: Hebt u dit ontdekt in de afgelopen zeven jaar? In Hem is alles wat ik nodig heb, of gaan we aan Hem voorbij? Bedenk toch wat tot uw vrede dient. Wendt u tot Hem en wordt behouden! Ds. Klaassen sloot af met de wens om ons daar te mogen zien waar we Zijn schoonheid voor altijd zullen zien.

Na de dienst werd ds. Klaassen toegesproken door ds. G. Kater namens de plaatselijke kerken, door dhr. E.J. Verbruggen namens Bijbels Beraad M/V en ouderling S.C. van Belzen namens de gemeente en kerkenraad, waarna de gemeente het predikantsgezin Psalm 67 toezong.

Ds. Klaassen is sinds 1 september in dienst van Bijbels Beraad M/V, dat zich richt op bezinning, toerusting en ondersteuning van kerken op het gebied van huwelijk, geslacht, seksualiteit en relaties.

Agenda

GB-afdeling Goeree-Overflakkee

De afdeling Goeree-Overflakkee van de Gereformeerde Bond belegt DV op dinsdag 20 september een toerustingsavond in te Nieuwe-Tonghe. Ds. W.J. Westland uit Katwijk houdt een lezing over 'Hoe lezen we de Bijbel?' De avond begint om 19.30 uur (inloop vanaf 19.00 uur) in Hervormd Centrum 'Elim' (Zuidijk 19).

GB-afdeling Nieuw-Lekkerland/ Kinderdijk

Op de najaarsvergadering van de plaatselijke afdeling Nieuw-Lekkerland-Dorp/Kinderdijk-Middelweg van de Gereformeerde Bond DV op woensdag 21 september spreekt dr. M. Klaassen van de Stichting Bijbels Beraad M/V over het thema 'Wereld in transitie. LHBT... en de zoektocht naar identiteit bij het licht van Gods Woord'. De bijeenkomst vindt plaats in de Rehobothkerk (Planetenlaan 30, Nieuw-Lekkerland) en begint om 19.45 uur.

Bondsday van Vrouw tot Vrouw over de psalmen

Op 29 september houdt Vrouw tot Vrouw

DV haar jaarlijkse bondsdag in De Basiliek (Wiltonstraat 56) in Veenendaal. Het thema is 'De Psalmen'. Ds. W.J. Westland en ds. A. Langeweg verzorgen de lezingen, Geraldine van Hell-Geurs uit Woudenberg vertelt aan de hand van het thema 'zingen of zuchten' welke betekenis de psalmen in haar leven hebben. De bijeenkomst duurt van 9.45 uur tot 12.45 uur en is ook te volgen via een livestream. Meer info en aanmelden via vrouwtotvrouw.nl.

SSNR-congres over huwelijk en echtscheiding

De Stichting Studie der Nadere Reformatie (SSNR) belegt DV op zaterdag 24 september, van 10.00 tot 15.00, in de Grote of St. Janskerk te Linschoten (Kerkplein 1) haar najaarscongres. Tijdens dit congres wordt nagegaan hoe piëten in de Noordelijke Nederlanden een antwoord zochten op ethische vragen omtrent huwelijk, echtscheiding en seksualiteit. Prof. dr. F.A. van Lieburg spreekt over 'Op de tijdbalk. Gender, seks, voortplanting, trouw, religie, kerk en recht in vroegmodern Nederland', prof.

dr. W.J. op 't Hof over 'Seksualiteit, huwelijk en echtscheiding in de Nadere Reformatie' en dr. M. Klaassen over 'Op de helling. Het huwelijk in protestants Nederland na de seksuele revolutie'. Aanmelden (z.s.m.) en meer info via ssnr.nl/congres-nadere-reformatie.

Psalmzangavond in Oud-Beijerland

In de Dorpskerk in Oud-Beijerland wordt DV zaterdag 24 september een niet-ritmische psalmzangavond gehouden. Jaap Kramer en Hendrik van Veen begeleiden de zang en zullen ook een orgel improvisatie spelen. Het thema is 'Hij is getrouwd', naar aanleiding van Psalm 27. Ds. J.J. ten Brinke verzorgt de mediatie. De avond, waarvan de Reformatorische Omroep een videoregistratie maakt, begint om 19.30 uur. Toegang is gratis.

Aangepaste kerkdienst in Rijssen

Zondagmiddag 25 september is er om 15.00 uur in De Hoeksteen te Rijssen (Kroonweide 2) DV een dienst voor mensen met een beperking en jonge gezinnen. Evangelist R. Bartels vertelt over 'Jezus is het Licht van de wereld' (n.a.v. Mark.10:46-52).

Shaare Zedek

Shaare Zedek is het enige pro-life ziekenhuis in Jeruzalem. Steun ons project 'palliatieve zorg aan kinderen.'

NL74 ABNA 0436 4270 60 - Stichting Shaare Zedek

Voor meer informatie of voor het aanvragen van een presentatie:
E info@shaarezedek.nl
M 06 - 12363723 www.shaarezedek.nl

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

OMEGA
voor ouderen

pastoraat aan ouderen

bijbelstudies
pastorale brieven
vragen en thema's

gebruik gratis materialen
op de website

ds. F. van Roest - Zeist
www.omegavoorouderen.nl
info@omegavoorouderen.nl
06 381 229 55

**HELP JIJ ONS OM
KIND TE ZIJN?**

KOM IN ACTIE!

Maak het leven en de ontwikkeling van een kind met een beperking in Jemima mogelijk. Er worden bijna 60 kinderen en bewoners in Jemima opgevangen.

Is er (n)iets om dankbaar voor te zijn?

De wereldwijde voedselcrisis zorgt voor miljoenen meer mensen met extreme honger. Met name mensen zonder reserves worden hard geraakt. Om nú mensenlevens te redden, is acute voedselhulp nodig. Samen willen we er voor deze mensen met honger zijn.

Of scan
de QR-code

Helpt u mee met een gift?

Voor 39,50 euro helpt u bijvoorbeeld één gezin in Jemen met een voedselpakket voor twee weken. **Ga naar zoa.nl/dankbaar**

'Onze goede God geeft zegen, milde overvloed. Maar Hij vraagt óók daarvan te delen met wie arm en behoeftig zijn. Wilt u dit samen met ZOA doen?'

Chris Stoffer (Tweede Kamerlid SGP)

Blijvend op de hoogte gehouden worden van kerkelijke en maatschappelijke onderwerpen? Word abonnee en ontvang elke week:

De Waarheidsvriend

“Gemeente ben je samen”

Geachte lezer van het themanummer,

U bent wellicht al jaren een trouwe lezer van De Waarheidsvriend. Elke week ontvangt u weer een actuele uitgave. Ongetwijfeld kent u iemand die u graag zou willen laten kennismaken met ons blad. Een kind, een broer, een buurvrouw, een gemeentelid. Of als cadeau voor een verjaardag of jubileum. Daarom doen wij u dit aanbod: u geeft iemand (of uzelf) 4 maanden De Waarheidsvriend voor € 10. Ga naar: www.gereformeerdebond.nl/de-waarheidsvriend/aanbieding/

Met vriendelijke groet,

J. (Hans) Peters

Voorlichter Gereformeerde Bond

06-12659808

voorlichter@gereformeerdebond.nl

